

Røgfri skoletid

Hvad er røgfri skoletid?

Røgfri skoletid betyder, at der ikke må ryges i skoletiden. Hverken elever, ansatte eller besøgende må ryge. Dette gælder i skoletiden - såvel på skolens område som udenfor. Kræftens Bekæmpelse anbefaler røgfri skoletid på alle skoler og uddannelser. Mange unge ryger, fordi de oplever venner og andre ryge. På nogle skoler er rygning nu en del af det sociale liv. Rygning er en del af kulturen, og unge forsøger at tilpasse sig den dominerende kultur, når de er på skolen. Rygning bruges af nogle som en adgangsbillet til fællesskabet. Med røgfri skoletid kommer pauserne og det sociale liv til at handle om andet end rygning, og eleverne deler sig ikke op i ryger- og ikkeryger-grupper. Røgfri skoletid går et skridt videre end de eksisterende regler, som er:

Grundskoler

Rygning på matriklen er forbudt for alle. Men elever og ansatte, der må forlade skolens matrikel i pauserne, kan ryge uden for skolens område.

Gymnasier og ungdomsuddannelser med flest elever under 18 år

På gymnasiale uddannelser og ungdomsuddannelser med flest elever under 18 år er rygning på skolens matrikel forbudt. Som på grundskoler kan elever og ansatte ryge uden for skolens område.

Produktionsskoler, erhvervs- og ungdomsuddannelser med flest elever over 18 år

Elever og ansatte må ryge på skolens matrikel på de områder, skolen har defineret som rygeområder.

Hvorfor røgfri skoletid?

Der er stærk evidens for at restriktive rygeregler på skoler mindsker risikoen for at børn og unge begynder at ryge (1-9). I starten af et skoleår stiger andelen af nye rygere mere end det gør resten af året. Dette skyldes, at unge i starten af et nyt skoleår har et stort behov for at skabe relationer og styrke deres position i det nye fællesskab. De unge tilpasser sig de normer og den kultur, som gør sig gældende det nye sted - også selvom det betyder, at de skal ændre vaner. En dansk undersøgelse viser, at der på efterskoler med røgfri skoletid er markant færre unge, som begynder at ryge. Omvendt er risikoen for at elever begynder at ryge 2-4 gange større, hvis skolen ikke har restriktive regler (9).

Alt eller intet

Røgfri skoletid skal gælde alle - både ansatte, elever og besøgende på skolen. Danske og internationale studier har vist en klar sammenhæng mellem synlig rygning blandt lærere og elevers risiko for at ryge. Især hvis lærerne ryger med eleverne (9-13).

Et dansk studie på efterskoler viser, at mindre restriktive tiltag såsom rygeskur, rygerum og rygetilladelse fra forældrene ikke gør rygning mindre synlig, og rygning kan derfor fortsat være et socialt trækplaster (9). Hvis man vil have færre elever, der ryger, må man i stedet gå hele vejen og forbyde rygning i skoletiden. Dette bakkes op af store studier fra USA, som ligeledes viser, at regler om rygning virker langt bedre, når de ansatte har en tydelig holdning til rygning og reglerne derfor bliver håndhævet (11,13).

TrygFonden

Kræftens Bekæmpelse

Hvordan indføres røgfri skoletid?

1. Planlægning: I samråd med skolens ansatte og elevråd udarbejdes en plan for indførelsen af røgfri skoletid
2. Forberedelse: Indfør konkrete tiltag, som kan hjælpe elever og ansatte igennem en røgfri skoledag
3. Indførelse: Vedtag røgfri skoletid med starten af en ny årgang/et nyt skoleår og afsæt ressourcer til at håndhæve reglerne.

Inspiration fra andre

Middelfart Produktionsskole

I efteråret 2013 indførte Middelfart Produktionsskole røgfri skoletid. Den er indtil nu (sommeren 2017) den eneste ungdomsuddannelse med røgfri skoletid. Ud over røgfri skoletid for eleverne, betyder det også, at arbejdstiden for de ansatte er røgfri.

ZBC (Slagteriskolen i Roskilde) har røgfri matrikel

ZBC i Roskilde tog i 2016 beslutningen om at indføre røgfri matrikel på skolens område. Samtidig strammede de reglerne ved at beslutte, at elever, der håndterer fødevarer, ikke må ryge i arbejdstøjet.

"Vi valgte det for at understøtte vores arbejde med at skabe stærke fødeuuddannelser. Det var vores oplevelse, at fødevarer ikke harmonerede med unge, der fortrinsvis stod og røg ved indgangspartierne. Indsatsen har haft en klar effekt, idet hovedparten af rygningen er flyttet væk fra matriklen og al røg er flyttet væk fra indgangen. Nu arbejder vi så målrettet på at flytte den sidste del væk fra parkeringsarealer, cykelskure m.m."

Glenny Hansen, uddannelsesdirektør ZBC

Social - og sundhedsskolen i Brøndby

Social - og sundhedsskolen SOSU C i Brøndby indførte røgfri matrikel pr 1. august 2016. I tiden op til iværksættelsen havde skolen øget fokus på hjælp til rygestop, rygeregler og røgfri udendørsarealer i skolens atriumgårde. Læs mere her: www.cancer.dk/roegfriskoletid

Litteratur

1. Schnohr, C. W., et al. "The role of national policies intended to regulate adolescent smoking in explaining the prevalence of daily smoking: a study of adolescents from 27 European countries." *Addiction* 103.5 (2008): 824-31.
2. Griesbach, D., J. Inchley, and C. Currie. "More than words? The status and impact of smoking policies in Scottish schools." *Health Promot.Int.* 17.1 (2002): 31-41.3. Moore, L., C. Roberts, and C. Tudor-Smith. "School smoking policies and smoking prevalence among adolescents: multilevel analysis of cross-sectional data from Wales." *Tob.Control* 10.2 (2001): 117-23.
4. Pentz, M. A., et al. "The power of policy: the relationship of smoking policy to adolescent smoking." *Am.J.Public Health* 79.7 (1989): 857-62.
5. Wakefield, M. A., et al. "Effect of restrictions on smoking at home, at school, and in public places on teenage smoking: cross sectional study." *BMJ* 321.7257 (2000): 333-37.
6. Botello-Harbaum, M. T., et al. "Tobacco control policy and adolescent cigarette smoking status in the United States." *Nicotine.Tob.Res.* 11.7 (2009): 875-85.
7. Sabiston, C. M., et al. "School smoking policy characteristics and individual perceptions of the school tobacco context: are they linked to students' smoking status?" *J.Youth.Adolesc.* 38.10 (2009): 1374-87.
8. Øverland, S., L. E. Aaro, and R. L. Lindbak. "Associations between schools' tobacco restrictions and adolescents' use of tobacco." *Health Educ.Res.* 25.5 (2010): 748-56.
9. Jensen PD, Nielsen N. Risiko for rygestart blandt efterskoleelever - en forløbsundersøgelse på 40 efterskoler. *Kræftens Bekæmpelse* (2006).
10. Poulsen, L. H., et al. "Exposure to teachers smoking and adolescent smoking behaviour: analysis of cross sectional data from Denmark." *Tob.Control* 11.3 (2002): 246-51.
11. Trinidad, D. R., E. A. Gilpin, and J. P. Pierce. "Compliance and support for smoke-free school policies." *Health Educ.Res.* 20.4 (2005): 466-75.
12. Wold, B., et al. "National and school policies on restrictions of teacher smoking: a multilevel analysis of student exposure to teacher smoking in seven European countries." *Health Educ.Res.* 19.3 (2004): 217-26.
13. Adams, M. L., et al. "The relationship between school policies and youth tobacco use." *J.Sch Health* 79.1 (2009): 17-23.

Kræftens Bekæmpelse maj 2017

TrygFonden

Kræftens Bekæmpelse